

LATVIJAS REPUBLIKAS TIESĪBSARGS

Baznīcas ielā 25, Rīga, LV – 1010, tālr.: 67686768, fakss: 67244074, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv

Rīgā

2011.gada 30.maijā Nr.1-8/6

Labklājības ministrei
I.Jurševskai
Skolas ielā 28
Rīgā, LV - 1331

Par sociālo palīdzību

Ir publiski izskanējusi informācija (ziņu autors LETA, 2011.gada 18.maijā), ka Labklājības ministrija plāno veikt izmaiņas normatīvajā regulējumā, kas paredzētu, ka pašvaldībām ar nākamo gadu vairs nebūtu obligāti jāizmaksā pabalsts garantētā minimālā ienākuma līmeņa nodrošināšanai un dzīvokļa pabalsts. Plānots ļaut pašvaldībām izvērtēt katru situāciju individuāli un noteikt, kādā veidā nodrošināt iztiku un palīdzību mājokļa nodrošināšanai.

Uzskatu, ka šādas izmaiņas normatīvajā regulējumā apdraudētu iedzīvotāju tiesības uz sociālo nodrošinājumu turpmāk norādīto iemeslu dēļ. Tiesības uz sociālo nodrošinājumu ir nostiprinātas konstitucionālā līmenī Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 109.pantā, kas noteic, ka ikvienam ir tiesības uz sociālo nodrošinājumu vecuma, darbnespējas, bezdarba un citos likumā noteiktajos gadījumos. Valsts saistības sociālā nodrošinājuma jomā atbilstoši Satversmes 89.pantam noskaidrojamas ciešā sasaistē ar Latvijai saistošiem starptautiskajiem līgumiem.

Latvijai ir saistoši vairāki starptautiskie līgumi, kas paredz tiesības uz sociālo nodrošinājumu. Eiropas Sociālās Hartas 13.panta pirmā daļa paredz, ka līgumslēdzējas puses apņemas nodrošināt to, ka ikvienai personai, kam trūkst attiecīgu līdzekļu un kas nespēj nodrošināt šos līdzekļus vai nu pašas spēkiem vai no citiem avotiem, it īpaši no sociālās apdrošināšanas sistēmas pabalstiem, tiek sniegta atbilstoša palīdzība. ANO Starptautiskā pakta par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām (turpmāk – Pakts) 11.pants noteic, ka: „[š]ā pakta dalībvalstis atzīst katra cilvēka tiesības uz viņam un viņa ģimenei atbilstošu dzīves līmeni. Tas ir nepieciešamais uzturs, apģērbs un mājoklis, un tiesības nemitīgi uzlabot dzīves apstākļus. Dalībvalstis veiks nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu šo tiesību īstenošanu [...]”.

ANO Ekonomisko, sociālo un kultūras tiesību komiteja, kas izveidota, lai uzraudzītu ANO Pakta īstenošanu tā dalībvalstīs, vispārējā komentārā Nr.19 „Tiesības uz sociālo drošību” norādījusi, ka minimāla ienākuma līmeņa nodrošināšana ietilpst tā saucamo pamata pienākumu (no angļu val. *core obligations*) klāstā, kuri izpildāmi

maksimāli pieejamo resursu ietvaros.¹ Minimālajiem ienākumiem jāsedz cilvēka pamatvajadzības uz uzturu, mājokli un veselību.² Valsts pienākums ir paredzēt konkrēta minimālā ienākuma līmeņa nodrošināšanu vismaz sociāli neaizsargātākajām iedzīvotāju grupām. Nav pieļaujama šādas palīdzības minimālā apmēra diferencēšana atkarībā no pašvaldībai pieejamiem resursiem. Jau pašlaik sociālās palīdzības apjoms pašvaldībās būtiski atšķiras atkarībā no pašvaldības finansiālajām iespējām.

Tādējādi uzskatu, ka rīcības brīvība pašvaldībām nodrošināt minimālo sociālās palīdzības apjomu nonāktu pretrunā ar Latvijai saistošām tiesībām uz sociālo nodrošinājumu.

Saskaņā ar Tiesībsarga likuma 13.panta 1.punktu lūdzu sniegt informāciju par Labklājības ministrijas plānotajām izmaiņām sociālo palīdzību regulējošajos normatīvajos aktos.

Ar cieņu,
Tiesībsargs

J.Jansons

Zariņa 67686768

---

¹ Committee on Economic, Social & Cultural Rights General Comment No.19 (2007) „The right to social security”: 04.02.2008, E/C.12/GC/19 <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G08/403/97/PDF/G0840397.pdf?OpenElement> (aplūkots 2011.gada 30.maijā).

² Ibid.